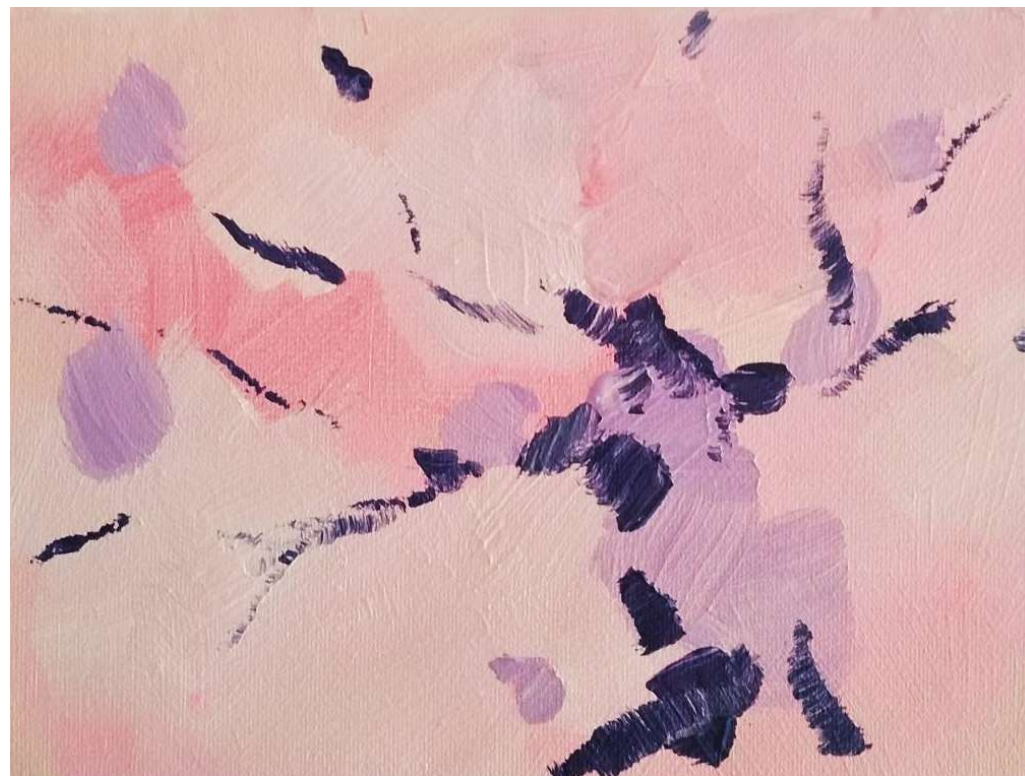

NASTAVNI SAT POSVEĆEN FENOMENU SELFIE KULTURE

Tatjana Kreštan, prof., stručni suradnik mentor
Komerčijalna i trgovačka škola Bjelovar

33. Proljetna škola školskih knjižničara, 14. – 16. travnja 2021.

Polazišta

- književni predložak: ulomak iz romana **Život bez kraja**, Frederica Beigbedera
- suvremena francuska književnost
- (francusko-hrvatski kulturni odnosi, 100. obljetnica Francuskog instituta)
- autorovo poimanje selfie fenomena
- proučavanje izvora i literature: psihologija, sociologija, povijest umjetnosti

Ishodišta

- oblikovanje nastavnoga blok-sata
- korelacija književnosti, sociologije, psihologije, umjetnosti, medijske pismenosti
- refleksije učenika, stavovi

Selfie kao nova riječ

- selfie: 1. put (australski forum, 2002.)
- tag na Flickr.com (2004.); češća uporaba od 2012.
- u Oxfordskom rječniku od 2013.
- **riječ godine:** „fotografija samoga sebe koju je osoba fotografirala sama služeći se web kamerom ili pametnim telefonom, objavljena na društvenim mrežama”

BOLJE JE HRVATSKI!

selfie > sebić, samoslika

Nazivom *selfie* u engleskome se jeziku označuje slika samoga sebe, autoportret načinjen mobilnim telefonom. U hrvatskome je standardnom jeziku umjesto toga engleskog naziva bolje upotrebljavati naziv *sebić* (u razgovornome stilu) ili *samoslika* (u strožim stilovima hrvatskoga standardnog jezika).

Rasprava

Pokušaj objašnjenja selfie fenomena

PSIHOLOGIJA

- literatura o selfie fenomenu: motivacija za nastanak selfie fotografija - **traženje pažnje, komunikacija, stvaranje uspomena, zabava**
- potreba za divljenjem („lajkovi“)
- **mladi: najčešći korisnici društvenih mreža (psihološki razvoj – predodžba o samome sebi, percepcija drugih)**
- objavljuju uređene fotografije (kakvi bi doista željeli biti)
- osnaživanje vlastitog samopoštovanja i samopouzdanja, izgradnja pozitivne slike o sebi
- narcizam (zdravi : patološki)

Narcizam

- Publije Ovidije Nazon, Metamorfoze
- mit o Narcisu
- Narcis – mladić nenadmašne ljepote, nesposoban osjetiti ljubav prema ikome, osim prema samome sebi

*Mi ne volimo druge;
Volimo ono što je naše u njima
Ili ono što mislimo da jest.*

Fernando Pessoa

*I najmanji dah
Što bih ga ispustio
Očarao bi me
Obožavao sam ga
Na vodi modroj i zlatnoj
I na nebu i u šumama
I na ruži valova.*

Paul Valery, **Narcis**

SOCIOLOGIJA I SELFIE

- komunikacija (čovjek kao društveno biće)
- razvoj tehnologije ➡ pametni telefoni: brža komunikacija, neograničena u vremenu i prostoru ➡ virtualne društvene mreže, virtualni prijatelji („a manje prijatelji u stvarnom okruženju” – Keen, 2010.)

- **selfie fotografija** = globalni fenomen (zahvaljujući digitalnom okruženju)
- „**medij za samoprezentaciju**” („obični” ljudi : celebrityji)
- pojava popularne kulture (popularna : elitna kultura)

UMJETNOST I SELFIE

- selfie : autoportret
- **autoportret:**
 1. izum ravnog zrcala (Venecija)
 2. razvoj samosvijesti o identitetu
 3. značajna promjena uloge i statusa umjetnika (postaju samouvjereni u svoju vrijednost i status)
- u 16. i 17. st. svrha autoportreta: stvaranje publiciteta, privlačenje potencijalnih pokrovitelja/ naručitelja

Mirror, mirror...(Flickr.com)

Albrecht Duerer (1471. – 1528.)

- autoportretima govori o svom statusu **umjetnika-kreatora**
- **želi impresionirati bogate pokrovitelje**
- autoportret iz 1500. - prvi put umjetnik sebe prikazuje kako izravno gleda u promatrača

Albrecht Duerer, Autoportret
(Flickr.com)

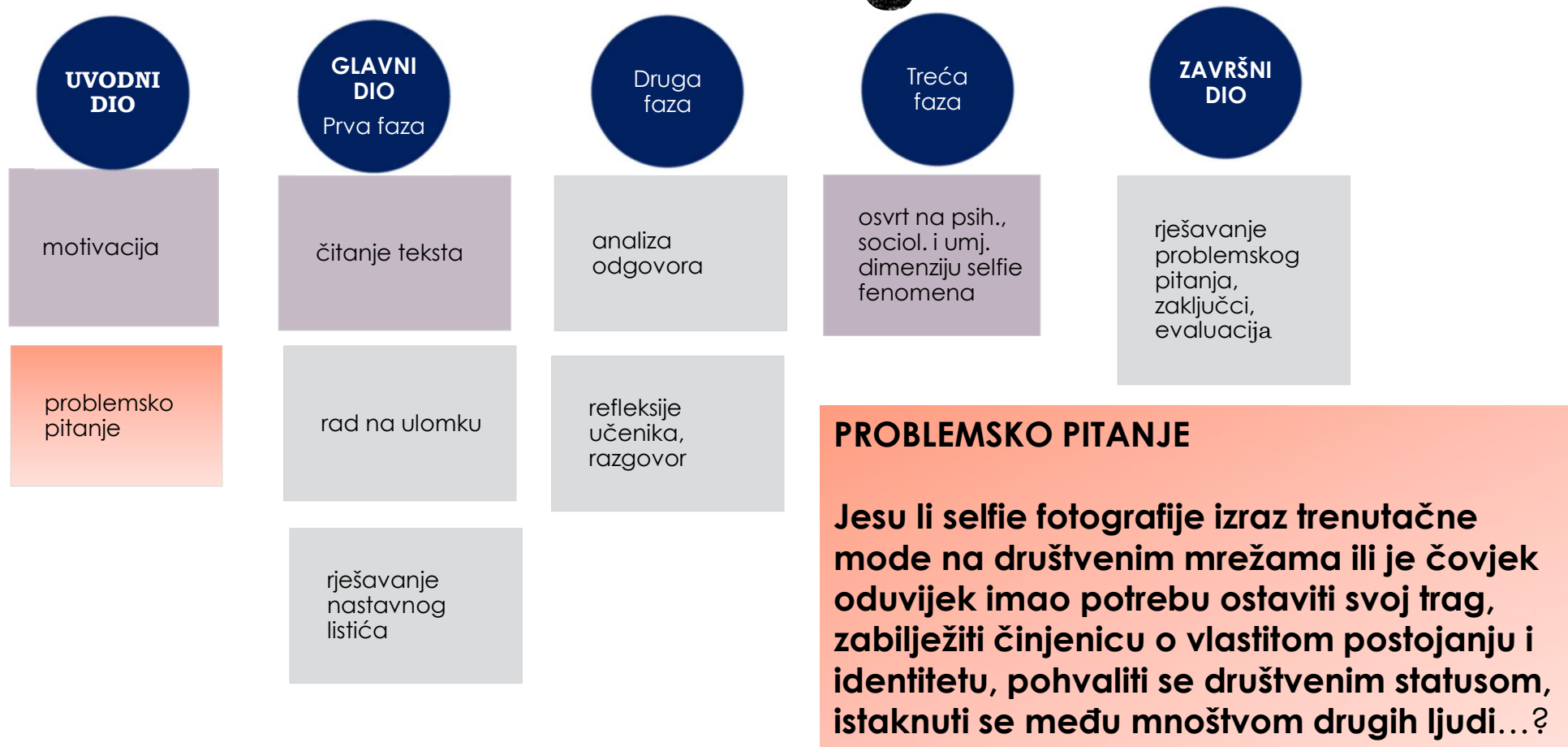

Ishodi nastavnoga sata

- učenik sluša ulomak iz romana Život bez kraja (Frederic Beigbeder)
- čita ulomak s razumijevanjem i odgovara na pitanja
- iznosi stavove o selfie fenomenu (fotografiranje i obrada fotografija, objava fotografija na društvenim mrežama, psihološka motivacija za objavu vlastitih fotografija, samoljublje/ narcizam, etika u online komunikaciji...)
- prati prezentaciju o selfie fenomenu iz kuta sociologije, psihologije i likovne umjetnosti i uključuje se u razgovor
- odgovara na problemsko pitanje, izvodi zaključke
- donosi sudove o pozitivnim i negativnim stranama medija (medijska pismenost)
- uvažava tuđa mišljenja, preispituje svoje vrijednosne stavove, razvija kritičko mišljenje

Struktura nastavnoga sata

OSVRTI UČENIKA 2. a

Što je za mene selfie?

Klara

Selfie mi služi da bih imala uspomene svojih prijatelja i sebe. Drago mi je što su selfiji smišljeni da bi mogli obilježiti svake trenutke našeg života.

Petra

Slike postavljam na društvene mreže, ali vrlo rijetko. Time želim sačuvati uspomene, a također nas puno ljudi može vidjeti i javiti nam se.

Maja

Selfie je za mene nešto poput potrebe za pažnjom na neki način. Da drugi vide da smo aktivni na društvenim mrežama i/ili da pokažemo neku novu kombinaciju odjeće drugima, stvaranje nekakvih uspomena i slično.

Pozitivne strane su, sigurno komplimenti i tako nešto, a negativne, neki komentari ili komentiranje tog selfija poslije među drugim osobama koje imaju neke zamjerke.

Negativne strane društvenih mreža su što postoje razni glupi trendovi koje oponašaju malo premladi ljudi i to dovodi do svačega. Svakakvih ljudi ima na tome pa se nikad ne zna što se može dogoditi.

Pozitivne bi bile upoznavanje novih ljudi i općenito zabava koju društvene mreže mogu pružiti.

Ja sam zadnji put objavila selfije prije godinu dana jer to jednostavno ne volim stavljati u javnost...

Nikola

Danas je gotovo nemoguće zamisliti jedan dan bez riječi "selfie". Do prije nekoliko godina uopće nisam znao kako se "selfat". Sa razvojem naše tehnologije i mobilnih uređaja fotografiranje je postalo jako aktivno. Danas se mladi jako aktivno fotografiraju i ja mogu za sebe reći da pripadam u tu skupinu. I, naravno, mladi uređuju slike kako bi ljepše i bolje ispali i kako bi bili prihvatljivi u društvu, to je nama u sadašnjem vremenu normalno.

Slavko

Selfie fotografije su normalne fotografije koje ljudi mogu objavljivati po društvenim mrežama. Neke mogu biti normalne, a neke mogu biti eksplicitne. Sve to ovisi o osobi koja se fotografira. Osoba bi trebala pripaziti na kojim društvenim mrežama objavljuje fotografije jer to može uzrokovati probleme. Zašto? Facebook daje previše informacija. Instagram je nešto malo sigurniji. Budimo realni, niti jedna društvena mreža nije maksimalno sigurna koliko bi trebala biti. Da se vratim na selfije. Svatko ima svoju slobodu i svatko se, po tom pitanju, može fotografirati kako želi, ali ja bih ipak dva puta razmislio kome šaljem fotografije jer ih svatko može upotrijebiti i zloupotrijebiti.

Hvala!

Literatura i izvori

1. Albrecht Durer. Dostupno na: <https://bit.ly/34BzLIQ> (pristupljeno 29. listopada 2020.)
2. Begić, Dražen. 2014. *Psihopatologija*. Medicinska naklada. Zagreb.
3. Beigbeder, Frederic. 2018. *Život bez kraja*. Naklada OceanMore. Zagreb.
4. Bolje je hrvatski. Dostupno na: <http://bit.ly/3avjRRc> (pristupljeno 29. listopada 2020.)
5. Fotkanje samog sebe poguralo 'selfie' u Oxfordski rječnik. Dostupno na: <https://bit.ly/35LNOuM> (pristupljeno 28. listopada 2020.)
6. Fromm, Erich. 1986. *Umijeće ljubavi*. Naprijed-Nolit. Zagreb-Beograd.
7. Halonja, Antun; Hudeček, Lana. 2014. Pokloni mi svoj selfie. *Hrvatski jezik* 2. 26-27.
8. Holmes, Jeremy. 2003. *Narcizam*. Naklada Jesenski i Turk. Zagreb.
9. Keen, Andrew. 2010. *Kult amatera : kako blogovi, MySpace, YouTube i ostali suvremeni mediji koje stvaraju korisnici uništavaju našu ekonomiju, kulturu i vrijednosti*. Fraktura. Zagreb.

10. Lasch, Christopher. 1986. *Narcistička kultura : američki život u doba smanjenih očekivanja*. Naprijed. Zagreb.
11. Marčinko, Darko.; Rudan, Vlasta. 2013. *Narcistični poremećaj ličnosti i njegova dijagnostička opravdanost : doprinos međunarodnoj raspravi*. Medicinska naklada. Zagreb.
12. Making Memories. Dostupno na: <https://bit.ly/2UjTy9D> (pristupljeno 12. studenoga 2020.)
13. Milivojević, Tatjana; Ercegovac, Ivana. 2014. #Selfie or Virtual Mirror to New Narcissus. *Medijska istraživanja* 20/2. 293-312.
14. Mirror, mirror... Dostupno na: <https://bit.ly/3oClmE2> (pristupljeno 29. listopada 2020.)
15. Ovidus Naso, Publius. 1998. *Metamorfoze*. Papir. Velika Gorica.
16. The Selfie Sindrom. Dostupno na: <https://bit.ly/32AXHdX> (pristupljeno 12. studenoga 2020.)
17. Singh, Sanchita, Tripathi, K. M. 2016. Selfie : A new obsession. Dostupno na: <https://bit.ly/3nd0CRV> (pristupljeno 11. studenoga 2020.)
18. Šmakić, Katarina. 2016. Društvene mreže i mladi: utjecaj opcije „like“ na kreativno ponašanje mladih. *In Medias Res* 5/9. 1333-1338.
19. Veldhuis, Jolanda; Alleva, Jessica M. 2020. Me, My Selfie, and I: The Relations Between Selfie Behaviors, Body Image, Self-Objectification, and Self-Esteem in Young Women. *Psychology of Popular Media* 1. 3-13.
20. West, Shearer. 2004. *Portraiture*. Oxford University Press. Oxford.
21. Zuffi, Stefano. 1998. *Duerer : genij, strast i poredak europske renesanse*. Motovun. Zagreb.

